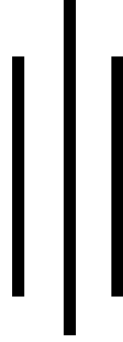

नेपाली बालसाहित्यमा एकता प्रकाशनको योगदान
त्रिभुवन विश्वविद्यालय, मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र
सङ्कायअन्तर्गत नेपाली केन्द्रीय विभागको
स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षको दसौँ पत्रको
प्रयोजनका लागि
प्रस्तुत

शोधपत्र

शोधार्थी

गीतादेवी पाठक

नेपाली केन्द्रीय विभाग

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

कीर्तिपुर, काठमाडौँ

२०६६

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्काय,
नेपाली केन्द्रीय विभाग,
कीर्तिपुर, काठमाडौं

मिति : २०६६/०१/

स्वीकृतिपत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्कायअन्तर्गत नेपाली केन्द्रीय विभाग, शैक्षिक सत्र २०६४-०६५ का छात्रा गीतादेवी पाठकले स्नातकोत्तर तह, दोस्रो वर्षको दसौं पत्रको प्रयोजनका लागि तयार पार्नुभएको नेपाली बालसाहित्यमा एकता प्रकाशनको योगदान शीर्षकको शोधपत्र स्वीकृत गरिएको छ ।

मूल्याङ्कन समिति

हस्ताक्षर

(१) प्रा. राजेन्द्र सुवेदी

(विभागीय प्रमुख)

.....

(२) सहप्रा. डा. देवी सुवेदी

(शोधनिर्देशक)

.....

(३)

(बाह्य परीक्षक)

.....

शोधनिर्देशकको मन्तव्य

प्रस्तुत नेपाली बालसाहित्यमा एकता प्रकाशनको योगदान शीर्षकको शोधपत्र स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षकी विद्यार्थी गीतादेवी पाठकले मेरा निर्देशनमा तयार पार्नुभएको हो । परिश्रमपूर्वक तयार पारिएको यस शोधपत्रबाट म सन्तुष्ट छु र यसको आवश्यक मूल्याङ्कनका निम्ति नेपाली केन्द्रीय विभागसमक्ष सिफारिस गर्दछु ।

मिति : २०६६/०१/

.....
(सहप्रा. डा. देवी सुवेदी)
शोधनिर्देशक
नेपाली केन्द्रीय विभाग
त्रि. वि., कीर्तिपुर
काठमाडौं ।

सङ्क्षेपीकृत शब्द तथा सङ्केत

सङ्क्षिप्त रूप	—	पूर्ण रूप
अप्र.	—	अप्रकाशित
आई. ए.	—	इन्टरमिडिएट अफ आर्टस्
आई. कम्	—	इन्टरमिडिएट अफ कमर्स
आर्. ए.	—	नेपाल वायुसेवा
आई. भी. पी.	—	इन्टरनेसनल भिजिटर प्रोग्राम
ई. सं.	—	ईस्वी संवत्
एम्. ए.	—	मास्टर अफ आर्टस्
ए. व.	—	एकवचन
क्र. सं.	—	क्रम सङ्ख्या
गा.वि. स.	—	गाउँ विकास समिति
गो. प.	—	गोरखापत्र
चौ. सं.	—	चौथो संस्करण
छै. सं.	—	छैटौँ संस्करण
डा.	—	डाक्टर
ते. सं.	—	तेस्रो संस्करण
त्रि. वि.	—	त्रिभुवन विश्वविद्यालय
त्रै.	—	त्रैमासिक
दो. सं.	—	दोस्रो संस्करण
ने.रा. प्र. प्र.	—	नेपाल राजकीय प्रज्ञा प्रतिष्ठान
पृ.	—	पृष्ठ
प्र.	—	प्रकाशन
प्रा.डा.	—	प्राध्यापक डाक्टर
प्रा. लि.	—	प्राइवेट लिमिटेड
बी. ए.	—	ब्याचलर अफ आर्टस्
बी. एल्	—	ब्याचलर अफ ल
मा.	—	मासिक
वि. सं.	—	विक्रम संवत्
स्व.	—	स्वर्गीय
सम्पा.	—	सम्पादन/सम्पादक
साप्ता.	—	साप्ताहिक
सा. प्र.	—	साभ्ता प्रकाशन
...	—	केही अंश छोडिएको
()	—	विकल्पबोधक
' '	—	शीर्षकबोधक

कृतज्ञताज्ञापन

प्रस्तुत शोधपत्र मैले स्नातकोत्तर तहको दसौं पत्रको प्रयोजनका लागि आदरणीय गुरु सहप्रा. डा. देवी सुवेदीका प्राज्ञिक निर्देशनमा तयार पारेको हुँ । यो शोधपत्र तयार गर्ने सन्दर्भमा आइपरेका विभिन्न समस्या र चुनौतीहरूसँग जुध्ने प्रेरणा दिँदै सही मार्गनिर्देश गराएर अधि बढ्न उत्प्रेरित गरी आफ्ना कतिपय व्यावहारिक कार्यव्यस्तताहरूलाई थाती राखी कुशल र समुचित दिग्दर्शन गराउनु भएकोमा उहाँप्रति म हार्दिक कृतज्ञताज्ञापन एवम् श्रद्धाभाव व्यक्त गर्दछु ।

प्रस्तुत शोधविषयमा शोधकार्य गर्न अवसर जुटाउने नेपाली केन्द्रीय विभाग एवम् विभागीय प्रमुख प्रा. राजेन्द्र सुवेदीप्रति म हार्दिक कृतज्ञताज्ञापन गर्दछु । शोधपत्र तयार गर्ने कार्यमा आफ्नो कार्यव्यस्ततालाई परवाह नगरी अमूल्य समय निकालेर समयसमयमा प्रत्यक्ष तथा साङ्केतिक निर्देशन, सुझाव तथा हौसला दिई उत्प्रेरित गर्नुहुने नेपाली केन्द्रीय विभागका सम्पूर्ण गुरुहरूप्रति कृतज्ञताज्ञापन गर्दछु ।

यसरी नै आर्थिक र व्यावहारिक समस्यासँग सङ्घर्ष गर्दै आफ्नो अमूल्य श्रम र पसिना खर्चेर मेरो अध्ययनलाई यस अवस्थामा ल्याइपुऱ्याउने पितामाताप्रति म आजीवन ऋणी छु । त्यसैगरी प्रस्तुत शोधकार्यमा परोक्ष तथा प्रत्यक्ष रूपमा सहयोग गर्नुहुने साथी केदार पौडेल र अन्य आत्मीय साथीहरूप्रति एवम् यो पाण्डुलिपिलाई यथासम्भव शुद्धताका साथ टड्कन गरी प्राविधिक सहयोग गर्ने मित्र वीरेन्द्र नेपालप्रति आभार प्रकट गर्दछु ।

अन्त्यमा प्रस्तुत शोधपत्रको आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि त्रि. वि., नेपाली केन्द्रीय विभाग, कीर्तिपुरसमक्ष पेस गर्दछु ।

मिति : २०६६/०९/...

गीतादेवी पाठक
नेपाली केन्द्रीय विभाग
कीर्तिपुर, काठमाडौं

विषयसूची

	पृष्ठसङ्ख्या
पहिलो परिच्छेद : शोधपरिचय	१-५
१.१ शोधशीर्षक	१
१.२ शोधप्रयोजन	१
१.३ समस्याकथन	१
१.४ शोधकार्यको उद्देश्य	२
१.५ पूर्वकार्यको समीक्षा	२
१.६ शोधकार्यको औचित्य र महत्त्व	४
१.७ अध्ययनको क्षेत्र र सीमा	५
१.८ सामग्रीसङ्कलन	५
१.९ सैद्धान्तिक ढाँचा र शोधविधि	५
१.१० अध्ययनको रूपरेखा	५
दोस्रो परिच्छेद : एकता प्रकाशनको चिनारी	६-१७
२.१ विषयप्रवेश	६
२.२ एकता बुक्स : स्थापना, संस्थापक र नामकरण	८
२.३ व्यावसायिक उत्प्रेरणा, स्रोत र पृष्ठभूमि	९
२.४ संस्थागत स्वरूप, सञ्जाल र सम्पत्ति	११
२.४.१ संस्थागत उद्देश्य र कार्यक्षेत्र	१३

२.५ निष्कर्ष	१६
तेस्रो परिच्छेद : एकता प्रकाशनबाट प्रकाशित बालसाहित्यका कृतिको विधागत वर्गीकरण र प्रवृत्तिगत विश्लेषण	१८-९३
३.१ पृष्ठभूमि	१८
३.१.१ एकता प्रकाशनबाट प्रकाशित बालसाहित्यिक कृतिहरूको विधागत वर्गीकरण/रूपरेखा	२१
३.१.२ एकता प्रकाशनबाट प्रकाशित बालसाहित्यिक कृतिहरूको विधागत मूल्याङ्कन एवम् प्रवृत्तिगत विश्लेषण	२४
३.१.२.१ बालकथा	२४
३.१.२.२ बालगीत	६०
३.१.२.३ जीवनी खण्ड	७८
३.१.२.४ कविता खण्ड	८१
३.१.३.५ उपन्यास खण्ड	८७
३.१.३.६ संस्मरण खण्ड	९१
चौथो परिच्छेद : नेपाली बालसाहित्यमा एकता प्रकाशनको योगदानको मूल्याङ्कन	९४-९६
छैटौँ परिच्छेद : उपसंहार	९७-९८
सन्दर्भसामग्रीसूची	९९